

new kiveve

27/9

Az írat elektronikus iratról készített papír alapú másolat.
2020 AUG 13.

§ Dancsné dr. Simon Mária ügyvéd §

DEBRECENI TÖRVÉNYSZÉK
[Redacted]

Alkotmánybíróság

a Debreceni Törvényszék útján

DEBRECENI TÖRVÉNYSZÉK
KÖZIGAZGATÁSI KOLLÉGIUMA
Az ügy száma: 18/1700, 286/20
Dátum: 2020 AUG 13.
Példány: Melléklet:

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott Fekete Lászlóné születési családi és utóneve:

[Redacted]
indítványozó, az 1. számú mellékletként csatolt meghatalmazás alapján jogi képviselőm Dancsné dr. Simon Mária egyéni ügyvéd útján
[Redacted]

az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban Abtv.) 27. § alapján az alábbi

alkotmányjogi panaszt

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG
Ügyszám: IV/ 0 1 4 4 7 - 0 / 2020
Érkezett: 2020 AUG 31.
Példány: 1
Melléklet: 21

terjesztem elő.

I. Indítványozó kérelme (alkotmányjogi panasza)

Indítványozó kéri a Tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy állapítsa meg a **Kúria Kfv. IV. 37.104/2019/9. számú határozatának (ítéletének)** alaptörvény-ellenességét, és az Abtv. 43. §-ának megfelelően azt semmisítse meg.

II. Az ítéletről történő tudomásszerzés módja és ideje

Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló **Kúria Kfv. IV. 37.104/2019/9. számú** ítéletének kézbesítése elektronikus úton 2020. 06.15. napján történt meg.

III. Hatáskör, illetékesség

Az Alkotmánybíróság feladat- és hatáskörét az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. II. fejezet 9. pont 27. § (1) bekezdése alapozza meg.

Az alkotmányjogi panasz előterjesztésére az Abtv. 27. §-a és az Alkotmánybíróság ügyrendjének 32. §. (2) bekezdés a) pontja biztosít lehetőséget.

IV. Nyilatkozat

Indítványozó nyilatkozik arról, hogy

- a) jogorvoslati lehetőségét kimerítette
- b) nem kezdeményezett perújítást az ügyben
- c) nincs folyamatban felülvizsgálati eljárás, értelemszerűen az már megtörtént, a Kúria fenti támadott határozatának alkotmányossági szempontú felülvizsgálatát kéri
- d) az alkotmányjogi panasz határidőben került előterjesztésre (ítélet kézbesítése:2020.06.15.), így az Abtv. 30 § (1) bekezdésében biztosított 60 napos határidő megtartásra került
- e) az ítélet végrehajtásának felfüggesztését nem kezdeményezte
- f) személyes adatai nyilvánosságra hozatalához, közzétételéhez hozzájárul (2. számú Melléklet)

V. Érintettség

Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló egyedi ügyben hivatkozott perben indítványozó felperesként vett részt, az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntés (ítélet) kapcsán, így- álláspontja szerint - saját személyét érintő jogsérelmet szenvedett. A felperesi pozíciót a Kúria támadott ítélete igazolja. (3. számú Melléklet)

VI. Előzmények, tényállás ismertetése, pertörténet

Indítványozó elöljáróban meg kívánja jegyezni, hogy az ügy komplexitása okán az előzmények kapcsán szükségét érezte annak, hogy ismertesse röviden azokat a hivatkozásait, érveit, a jogszabálysértéseket is, amelyekre mind a közigazgatási eljárás, mind a peres eljárás során hivatkozott. Tisztában van azzal, hogy az egyéb jogszabálysértések (melyek nem az alapjogi sérelmekkel függenek össze) nem képezik jelen alkotmányjogi panasz tárgyát, az ügy teljes átláthatósága érdekében vázolta fel, melyeket - természetesen nem is kér értékelni.

Az ítélet alkotmányossági szempontú felülvizsgálatát kéri indítványozó a Tisztelt Alkotmánybíróságtól a lentebb hivatkozott Alaptörvény rendelkezéseinek megsértése miatt. (ld. VII. pont)

Indítványozó 2018. május 23. napján kérelmet nyújtott be a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal Jászapáti Járási Hivatalához (továbbiakban elsőfokú hatóság), melyben mint volt hadigyámoltat megillető hadigondozási pénzellátás (járadék és egyösszegű térítés) megállapítását kérte, tekintettel arra, hogy édesapja [REDACTED] a második világháború idején katonai szolgálatot teljesített, majd hadifogságba esett, amelynek következtében maradandó egészségkárosodást szenvedett.

Az elsőfokú hatósághoz becsatolt eredeti katonakönyv és eredeti korabeli levelezések tanúsága szerint az édesapja 1931. 10.01. és 1945. 02.11 között megszakításokkal katonai szolgálatot teljesített. 1944. 02.02-től 1945. 02.11-ig Budapesten szolgált, mint légvédelmi tüzér, Budapest ostromának végén, 1945. 02.11-én esett orosz hadifogságba. Megbetegedése miatt közel nyolc hónapig a család semmiféle hírt nem kapott az édesapjáról, életének utolsó hét évében a hadi eredetű sérülései következményeként ágyából már felkelni sem tudott, járóképtelenné vált, felesége és három leánygyermek, köztük indítványozó ápolta.

Az elsőfokú hatóság a kérelmeket 2018. július 4. napján kelt JN-01/HGY/02831-10/2018, valamint JN-01/HGY/02832-6/2018 számú határozataival elutasította, hivatkozva arra, hogy okirattal nem bizonyította indítványozó a fogyatkozás hadi eredetét. Korabeli levelezéseket csatolt az édesapa hadi eredetű sérüléseiről, betegségéről, melyeket a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak a tárgyaláson eredetben be is mutatott, továbbá nyilatkozatával megerősítette. A katonai szolgálata és hadifogsága következtében maradandó egészségkárosodást szenvedett. Lelkileg és testileg is kihatott életére a háborúban a légitámadások során elszenvedett pszichikai terhelés, sérülései okán kialakult mozgásszervi és ízületi betegségek egész életére kihatottak.

Egy szoba konyhás szolgálati lakásban nevelt fel **nyolc gyermeket, akik közül indítványozó négy édestestvére részére más hatóság megállapította mind a rendszeres járadékot, mind az egyösszegű térítést, míg indítványozó azonos jogi és ténybeli alapokon nyugvó kérelme elutasításra került. Az azonos apától (és anyától) származó nyolc édesgyermek közül csak a négy fiútestvér részére állapítottak meg hadigondozásra való jogosultságot a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságok, míg a három lánytestvér, így köztük indítványozó sem részesülhetett a volt hadigyámoltnak alanyi jogon járó juttatásban azonos bizonyítékok és változatlan jogi környezet mellett a közigazgatási hatóság, valamint a bíróságok határozatai alapján.**

Indítványozó az elsőfokú határozatokkal szemben fellebbezést terjesztett elő, melyben kifogásolta a jelen alkotmányjogi panasszal is érintett jogszabálysértéseket.

A fellebbezés folytán eljár Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Kormányhivatal (a továbbiakban Kormányhivatal) 2018. szeptember 25. napján kelt JN/23/00858-2/2018 határozatával (közigazgatási cselekményével) az elsőfokú hatóság JN-01/HGY/02831-10/2018, valamint JN-01/HGY/02832-6/2018 határozatait helybenhagyta. (5. számú Melléklet)

Az alperes határozatával szemben indítványozó keresetet nyújtott be a **Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz.** (8. számú Melléklet) A keresetben egyebek között kifogásolta a jelen alkotmányjogi panasszal érintett indokolatlan, a józan észnek ellentmondó hátrányos megkülönböztetést, a téves jogértelmezést.

A keresetlevél mellékleteként becsatolta négy testvére hadigondozási pénzellátásra jogosító határozatait, melyben a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező három kormányhivatal, megállapította a volt hadigyámoltak rendszeres havi járadékára és egyösszegű térítésre vonatkozó jogosultságukat ugyanazon tények és bizonyítékok alapján.

Kérte a bíróságot, - amennyiben úgy ítéli meg, hogy a jogvita érdemben eldönthető -, úgy a Kp. 90 § (1) bekezdése és a Hdt. 26. § (7) bekezdése alapján elsődlegesen változtassa meg az alperes határozatát oly módon, hogy részére állapítsa meg - mint volt hadigyámoltnak - a hadigondozási pénzellátásokat, nevezetesen a Hdt. 15/A §-ában meghatározott havi rendszeres járadékot és a Hdt. 10. § (1) bekezdésében biztosított egyösszegű, 50.000,-Ft-os térítést. Másodlagosan kérte a bíróságot, hogy helyezze hatályon kívül az alperes határozatát (közigazgatási cselekményét) az elsőfokú határozatokra is kiterjedően és a Kp. 89. § (1) a) és b) pontja alapján kötelezze új eljárásra az alperest vagy az elsőfokú hatóságot. A megismételt eljárásban kérte, hogy a bíróság adjon iránymutatást az alperesnek a jogszabályok helyes értelmezése tekintetében

A Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 18.K.28.127/2018/11. számú ítéletében indítványozó keresetét elutasította. (4. számú Melléklet)

A bíróság – hasonlóan a közigazgatási hatóságokhoz - figyelmen kívül hagyta három különböző kormányhivatal által négy testvére hadigondozási pénzellátást megállapító határozataiban foglalt **tényeket**, bizonyítékokat, álláspontja szerint nem történt jogszabálysértés, az eljáró másodfokú hatóság helyesen értelmezte a Hdt 26. § (4) bekezdésének rendelkezését. (amely jogértelmezés vezetett egyebek mellett indítványozó alapjogi sérelméhez).

Indítványozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához, (9. sz. Melléklet) a kérelme befogadását a **közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban Kp.)** 118. § (1) bekezdés a) és b) pontjaira alapította, hivatkozott egyebek között arra, hogy a **felülvizsgálni kért ítéleti rendelkezés eltér a Kúria e tárgykörben hozott Kfv.III.37029/2017/4. számú ítéletétől.** (6. számú Melléklet)

Indítványozó kérte a Kúriát, hogy a Kp. 121. § (1) bekezdése alapján, a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság **18.K.28.127/2018/11. számú ítéletét** helyezze hatályon kívül és az ügyben eljárt bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítsa.

A Kúria a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletét a Kfv. IV.37.104/2019/9. számú ítéletével hatályában fenntartotta, mely ítéletben foglaltak miatt kér indítványozó a T. Alkotmánybíróságtól alkotmányjogi védelmet atekintetben, hogy egyenlő elbírálásban részesüljön testvéreivel.

VII. . Az alkotmányjogi panasz benyújtásának érdemi indokolása

Alapjogi normák sérelme, az Alaptörvény indítvánnyal érintett rendelkezései

VII/1. Alaptörvény XV. Cikk

(1) A törvény előtt mindenki egyenlő. ..

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

(3) A nők és a férfiak egyenjogúak.

Alaptörvény 28. cikk

A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

(részletes indoklás ld.VII/2.)

A Hdt. 15/A § d) pontja

Volt hadigondozott családtag és volt hadigyámolt járadéka

15/A. § Azon volt hadigondozott családtag és volt hadigyámolt, akinek igénye 1949. január 1-je előtt bekövetkezett veszteségen alapul, de

d) a pénzellátás iránti kérelmét politikai okból elő sem terjesztette, egyéb ellátásától függetlenül havi rendszeres járadékra jogosult, amelynek mértéke - figyelemmel a 26/A. §-ban foglaltakra - az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összege 34,04%-ának megfelelő összeg.

A Hdt. 10 § (1) bekezdése

Egyösszegű térítés

10. § (1) Az a hadirokkant, hadiözvegy, volt hadiárva, volt hadigyámolt és volt hadigondozott családtag, akinek a korabeli hadigondozó hatóság által megállapított pénzellátását 1944. december 22-ét követően politikai okból megszüntették, vagy szüneteltették, illetve ilyen ellátás iránti kérelmét politikai okból elutasították, továbbá aki ez irányú kérelmét politikai okból elő sem terjesztette, az elmaradt pénzellátás kompenzálására egyösszegű térítésre jogosult. Meg kell állapítani az egyösszegű térítést annak a hadirokkantnak és hadiözvegynek, akinek hadigondozotti igényjogosultsága 1991. december 31-e előtt fennállt, de számára pénzellátást ezen időpontot követően állapítottak meg. A pénzellátás politikai okból történő megszüntetése, szüneteltetése, illetve elutasítása bizonyítására dokumentumok hiányában a kérelmező írásos nyilatkozata elfogadható.

Hdt.26. § (4) *A jogosultság hadi eredetét egykorú szolgálati, katonai, kórházi iratokkal és hatósági igazolásokkal, ezek hiányában más hitelt érdemlő módon kell igazolni.*

Az Alaptörvény XV. cikk(1)-(2)-(3) bekezdésének sérelme

Az Alaptörvény XV. cikk (1)-(2)-(3) bekezdése tartalmazza az általános jogegyenlőségi szabályt. A törvény előtt mindenki egyenlő, Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés nélkül biztosítja.

„Az egyenjogúság-egyenlőség gondolatvilága szinte az emberiség öntudata ébredésével egykorú” (Balogh Zsolt: Az alkotmány magyarázata KJK. KERSZÖV. 2003. 635. oldal)

Indítványozó álláspontja szerint a támadott ítélet azért alaptörvény-ellenes, mert sérti az egyenlő bánásmód követelményét, az emberi méltóságot is sértő megkülönböztetés diszkriminatív, hátrányosan különbözteti meg a hadigondozásra való jogosultság szempontjából a testvéreket. Diszkriminatív, mert tárgyilagosan és észszerűen nem indokolható különbségtételen alapul.

Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének sérelme miatt alaptörvény-ellenesség akkor is megállapítható, „ha a megkülönböztetés nem a jogszabály szövegén, hanem a jogszabálynak tulajdonított értelmezés eredményén alapul” {3031/2019.(II.13.) AB határozat}

Amint fentebb is említésre került, a támadott ítéleti rendelkezés eltér a Kúria e tárgykörben hozott Kfv.III.37029/2017/4. számú ítéletétől.

Az irányadó alkotmánybírói gyakorlat alapján ismert indítványozó előtt, hogy önmagában a bírósági ítéletek közötti ellentmondást nem lehet alkotmánybírói vizsgálat tárgyává tenni. (ld. 3195/2016. (X.11.). Indítványozó azonban kifejezetten alapjogsérelemre hivatkozással indítványozza az ítélet megsemmisítését és nem elsősorban az ítéletek ellentmondása miatt. Megítélése szerint az azonos alanyi kör tekintetében nem az ítéletek ellentmondása alapozza meg az érdemi vizsgálatot, hanem kizárólag az ügyben eljáró bíróság ítélete.

Az Alkotmánybíróság 3030/2020. (II.24.)AB határozata kapcsán **Dr Sulyok Tamás** alkotmánybíró (Alkotmánybíróság Elnöke) párhuzamos indoklása szerint

[73] Félreérthetőnek tartom az idézett indokolási szövegrészben szereplő „csak a törvényben biztosított jogosultságokra és kötelezettségekre” megfogalmazást, mivel az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában szélesebben, „az egyéb” (nem az Alaptörvényben foglalt) jogok tekintetében alkalmazta a másodlagos alapjogi tesztet (az ún. „ésszerűségi teszt”).

A Kúria az indítványozó által becsatolt Kfv.III.37029/2017/4. számú ítéletében - az Alaptörvény 28. cikkére is figyelemmel alaptörvény-konform módon, az ésszerű indok nélküli hátrányos megkülönböztetést kizárva értelmezte a Hdt. 26. § (4) bekezdését és egyéb rendelkezéseit. (részletes kifejtés ld. VII/2. pontban)

A támadott ítélet ugyanakkor azzal, hogy - a Kúria esetjogától eltérően - a homogén csoporton belül az indítványozót hátrányosan megkülönböztette, sérti az indítványozónak az Alaptörvény XV. cikk (1)-(2)-(3) bekezdésében biztosított jogát. Indítványozó álláspontja szerint a Kúria támadott ítéletében foglalt jogértelmezése nem egyeztethető össze az Alaptörvénnyel, mert olyan különbségtételhez vezetett, amely a Hdt-ből szükségszerűen nem vezethető le.

Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes tekintetben, hogy

„A bíróságnak a többféleképpen értelmezhető jogszabályszóveg normatartalommal kitöltésekor lehetősége és az Alaptörvény 28. cikke értelmében kötelessége is van arra, hogy a norma alkalmazásakor és értelmezésekor az Alaptörvénnyel összhangban álló értelmezést válasszon. Az Alaptörvénnyel összhangban álló értelmezés, ha egy jogszabálynak több lehetséges értelme is van, nem jelent contra legem értelmezést vagy a normatartalom mellőzését.” { 9/2016. (IV.6.) AB határozat, Indokolás (37.), 3031/2019. (II.13) AB határozat Indokolás (43.)

Az ítéletnek a jelen indítvány szempontjából **jogilag releváns megállapításai a következők:**

A Kúria sérelmezett ítélete szerint indítványozó nem jogosult a hadigondozotti pénzellátásokra, mivel hitelt érdemlően nem bizonyította igényjogosultságát.

A Kúria hivatkozott továbbá arra, hogy az indítványozó által becsatolt „Kfv.III. 37.029/2017/4. számú ítéletben foglalt jogi álláspont meghaladottá vált.” Megjegyzi indítványozó, hogy sem a közigazgatási eljárás időszakában, sem a peres eljárás időszakában a jogosultságot és a szabályozás lényeges elemét érintő érdemi jogszabályváltozás nem történt.

A Kfv.III. 37.029/2017/4. számú ítélet indítványozó ügyével azonos ténybeli és jogi alapon nyugszik, az alkotmányjogi panasz érdemi része tekintetében egyértelműen állást foglalt a Kúria az alábbiak szerint:

„{12} Végül helytállóan utalt a bíróság arra is, hogy ezt a nyilatkozatot fogadta el a társhatóság, ennek alapján állapította meg a felperes testvérének jogosultságát. A kereset elutasítása ennek tükrében teljes bizonytalanságot eredményezne. Az ugyanis azt jelentené, hogy azonos okiratok alapján az egyik azonos hatáskörű, de máshol illetékes hatóság elfogadja, a másik pedig nem a két testvér hadigyámolti járadékra való jogosultságát.”

Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben már több döntésében iránymutatást adott. A III/01921/2013. számú ügyben kifejtette, hogy

"[29] Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az azonos szabályozási körbe vont jogalanyok közötti olyan, alkotmányos indok nélkül tett megkülönböztetés tilos, amelynek következtében egyes jogalanyok a többiekhez képest hátrányos helyzetbe kerülnek. Nem tekinthető viszont hátrányos megkülönböztetésnek, ha a jogi szabályozás különböző tulajdonságokkal bíró alanyi körre eltérő rendelkezéseket állapít meg, mert alkotmányellenes megkülönböztetés csak összehasonlítható - azonos csoportba tartozó - személyi körben lehetséges (lásd például 3062/2012. (VII. 26.) AB határozat indokolás [168]).

A személyi kör azonos, hiszen egyazon szülőktől származó édestestvérek ügyeiben születtek eltérő döntések azonos tárgykorban, azonos időszakban, azonos jogi és ténybeli alapokon. Alkotmányos indok nélkül történt a testvérek között megkülönböztetés. A törvény előtti egyenlőség, a hátrányos megkülönböztetés, a nők és férfiak egyenjogúsága, a hadigondozásra való jogosultság körében áll fenn az indokolatlan megkülönböztetés a testvérek között, hiszen az édesapa jogán négy testvér a jogerős határozatok alapján jogosult a volt hadigyámoltaknak alanyi jogon járó juttatásokra, ellenben egyetlen leánygyermek (mindhárom özvegy, kisnyugdíjas) részére sem került megállapításra, így indítványozó esetében sem a hadigondozásra való jogosultság. Tekintettel arra, hogy nem rászorultságtól függő a pénzellátás, ezért a jövedelmi viszonyoknak sincs relevanciája a döntés szempontjából.

Az Alaptörvényi sérelmen túl a józan észnek is ellentmond az a tény, hogy egy háborút és hadifogságot megjárt, súlyos, hadieredetű egészségkárosodást szenvedett édesapa után - aki hadi eredetű sérüléseiből élete során sem épült fel - a nyolc édesgyermek közül azonos tények és bizonyítékok alapján eltérő döntések szülessenek az ország más-más megyéjében, azaz csak négy fiának ítélik meg a hadigondozotti pénzellátást. Mind a keresetlevél, mind a Kúriára történt felülvizsgálati kérelem mellékleteként indítványozó becsatolta négy testvére,

adigondozási pénzellátásra jogosító határozatait, melyben két megyei és a fővárosi kormányhivatal, nevezetesen a Pest Megyei Kormányhivatal, Budapest Főváros Kormányhivatala, valamint a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Mezőkövesdi Járási Hivatala megállapította a volt hadigyámolt rendszeres havi járadékra és egyösszegű térítésre vonatkozó jogosultságukat ugyenezen nyilatkozat, tanúvallomás, korabeli levelezések alapján. (10. számú mellékletek 7 db határozat)

A élő gyermekek, így köztük indítványozó nem részesülhetett az ellátásban. A jogi környezet, a jogszabály a kérelmek beadása és azok elbírálása között nem változott. Regionális jogalkalmazás történt, holott ez pl. nem egy helyi adó vagy önkormányzat képviselő-testülete által nyújtandó szociális támogatás, mely esetekben lehetőség van a települések eltérő jogalkotására és jogalkalmazására. Indítványozó kérelme központi jogszabály alapján nyújtandó alanyi jogon járó juttatásra irányult. Az igényjogosultság tekintetében a hatóságok indokolatlan megkülönböztetést alkalmaztak, melyet a bíróságok sem orvosoltak.

Az ítélet hatályban tartása a jogbiztonság és a jogegyenlőség megsértését jelentené.

A szabályozás lényeges eleme, a Hdt. 26. § (4) bekezdése tekintetében tehát nem azonos az alanyok elbírálása, jogaik meghatározása, ez vezetett indítványozó álláspontja szerint egyebek mellett alapjogi sérelméhez.

Hdt.26. § (4) *A jogosultság hadi eredetét egykorú szolgálati, katonai, kórházi iratokkal és hatósági igazolásokkal, ezek hiányában más hitelt érdemlő módon kell igazolni.*

A Kúria indítványozó által becsatolt Kfv.III.37.029/2017/4. számú ítélete szerint:

{8} Az ügyben a Kúria a Hdtv. 26. §-ának (4) bekezdését alkalmazta, amely szerint a jogosultság hadi eredetét egykorú szolgálati, katonai, kórházi iratokkal, ennek hiányában más hitelt érdemlő módon kell igazolni.”

A Kúria Kfv.III.37.029/2017/4. számú ítéletével hatályában fenntartott Szekszárdi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.27.106/2016/3. számú ítélete szerint (7. számú Melléklet)

„ A két tanú nyilatkozatát a bíróság – egyezően a Baranya megyei társhatósággal és ellentétben az alperessel – akként értékelte, hogy az megfelelt a Hdt. 26. § (4) bekezdésének. Az egyértelmű ugyan, hogy a két tanú személyéről nem derül ki, hogy a betegség tényének megállapításához szükséges egészségügyi ismeretekkel rendelkeztek, ilyen követelményt azonban egy nyilatkozat kapcsán nem lehet támasztani. Egy okirat nem azért minősül hitelt érdemlő igazolásnak, mert a nyilatkozó személyek adott szakmát, hivatást illetően kompetenciával rendelkeznek”

Mind a közigazgatási szervek, mind a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság, valamint a Kúria indítvánnyal támadott ítélete a Hdt. 26. § (4) bekezdésének jogértelmezése tekintetében eltér az indítványozó által becsatolt Kúria Kfv.III.37.029/2017/4. számú, valamint a Szekszárdi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.27.106/2016/3. számú ítéletének jogértelmezésétől.

A Hdt. 26. § (4) bekezdésében foglaltak eltérő jogértelmezése vezetett egyebek mellett indítványozó alapjogi sérelméhez, e jogszabályhely sem nyelvtani, sem logikai, teleologikus értelmezéséből nem következik az, hogy a tények „ más egyéb hitelt érdemlő módon” történő bizonyítása kizárólag a katonai szolgálatra és a Hdt. 2 § g) pontjában foglaltakra vonatkozna, tehát a bíróság megszorítóan alkalmazta a Hdt. 26. § (4) bekezdésének rendelkezését, ezáltal alapjogi sérelmet okozott indítványozónak.

„A Hdt. 7/A § (2) bekezdésében irt okirati bizonyíték kitétel kapcsán értékelendő a Hdt. 26. § (4) bekezdése, amelynek értelmében a jogosultság hadi eredetét egykorú szolgálati, katonai, kórházi iratokkal és hatósági igazolásokkal, ezek hiányában más hitelt érdemlő módon kell igazolni.” mondta ki a Szekszárdi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.27.106/2016/3. számú ítéletében.

A Hdt. 7/A § (2) bekezdésének második fordulatából egyértelműen levezethető, hogy volt hadigyámoltnak nem kizárólagosan az a személy tekinthető, akinek szülője hadirokkantsága korabeli hatóság által megállapításra került.

Indítványozó hangsúlyozni szeretné, hogy esetében szó sincs arról, hogy alaptalanul hivatkozott volna felperes édesapja hadi eredetű betegségére, hiszen a levelezésekből egyértelműen kitűnik. Egyrészt félt attól, hogy egészségi állapota miatt majd nem kap munkát, másrészt nem lehetett, de nem is mert beszélni arról, hogy a szovjetek elleni harcban szerzett sérüléseket a szervezete. Ez volt az egyik fő oka, politikai oka, hogy az édesapa nem nyújtott be hadigondozás iránti kérelmet, illetőleg lehetősége sem volt később, mert eltörölték a hadigondozási pénzellátások minden formáját. A szülők igen szerény körülmények közt, de

tisztességben, szeretetben, nem kevés erőfeszítéssel nevelték fel nyolc gyermeküket egy szoba konyhás szolgálati lakásban. Az édesapa hadi eredetű betegsége ellenére kétkezi munkájával mind a nyolc gyermeknek szakmát, diplomát „adott”, azon az áron is, hogy életük végéig a szoba-konyhás szolgálati lakás maradt az otthonuk. Mind a nyolc gyermek több mint 40 évet dolgozott nyugdíjba vonulásukig, akik közül, és családtagjaik közül többen magasrangú állami kitüntetésben és egyéb elismerésekben részesültek.

Elkötelezettek a haza szolgálata iránt, mint édesapjuk, törvénytisztelő polgárok, egyebek között ezért is sérelmes és elszomorító számukra az indokolatlan hátrányos különbségtétel.

Indítványozónak tudomása van számtalan olyan esetről, ahol a kérelmező „átjelentkezett” (lakcímet változtatott) más megyébe, ahol jogosultságuk megállapításra került, a kormánytisztviselők helyesen a Hdt. módosítása kapcsán a törvényjavaslat általános és részletes indoklását, a törvényalkotó célját is figyelembe vették a kérelmek elbírálása során. Tisztességes és jogszerű eljárásukban a közigazgatási hatóságok többmint 70 év távlatából nem vártak el a kérelmezőktől korabeli hadigondozó hatóság által kiállított okiratot, tudván, hogy az rendszerszintű nehézségekbe ütközik, tényállástisztázási kötelezettségük okán a tényállás hivatalbóli tisztázásának nehézségét a jogalkotó is felismerte, ezért is módosította a Hdt-t.

Indítványozó nem változtatott lakcímet, jogait törvényes keretek között és úton kívánja érvényesíteni, végsőig bízott (bízik) a tisztességes eljárásban, az igazságszolgáltatásban. Bízik abban, hogy jogállamban a bíróság által értelmezett jogszabálynak létezik olyan értelmezése is, amely eltérő, az Alaptörvénnyel összhangban álló eredményre vezet” {3031/2019. (II.13.9 AB határozat Indoklás (43)}

„Az Alkotmánybíróság előtti eljárás során nem annak van jelentősége, hogy a támadott ítélet ellentmondásban van-e a Kúria ítéleteivel, hanem pusztán annak, hogy a támadott ítélet meghozatala során a bíróság Alaptörvénnyel összeegyeztethető eredményre jutott-e. A bíróság értelmezése ugyanis nem vezethet az Alaptörvénnyel ellentétes eredményre, egyúttal nem hozhatja olyan helyzetbe az eljárásban résztvevő feleket, hogy a bíróság alaptörvény-ellenes értelmezése folytán szenvedjenek hátrányt. Ennélfogva a Kúria ítéletei nem alkotmányossági mércét állítanak fel, hanem csupán azt támasztják alá, hogy a bíróság által értelmezett jogszabálynak létezik olyan értelmezése is, amely eltérő, az Alaptörvénnyel összhangban álló eredményre vezet” {3031/2019. (II.13.9 AB határozat Indoklás (43)}

A Hdt. 26. § (4) bekezdésének rendelkezését alkotmány-konform módon alkalmazza – ellentétben az indítványozó ügyében született határozatokkal (ítélet) - és a hadigyámolti kérelmeknek helyt ad

a Kúria Kfv.III.37029/2017/4 ítélete, (6. sz. Melléklet)

a Szekszárdi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 4.K.27.106/2016. számú ítélete (7. sz. Melléklet)

valamint az indítványozó testvérei ügyében született határozatok (ld. 10. számú mellékletek 7 db)

Pest Megyei Kormányhivatal:

PE/040/02257-2/2018.

PE/040/02468-5/2018.

PE/040/02468-2/2018.

Budapest Főváros Kormányhivatala XIII. Kerületi Hivatala

BP-13/102/02436-2/2018.

BP-13/102/02437-2/2018.

Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Mezőkövesdi Járási Hivatala

BO-07/HA03841-2/2018.

BO-07/HA/03913-3/2018.

Indítványozó keresetlevelében és felülvizsgálati kérelmében is hivatkozott az **Alaptörvény 28. cikkére**, mely nemcsak jogot, hanem kötelezettséget is ró az eljáró bíróságokra. Felülvizsgálati kérelmében annak

megsértését, figyelmen kívül hagyását kifogásolta, mivel a bíróság az ügy alapjogi vonatkozásait nem vizsgálta, mint ahogy a Kúria sem osztotta indítványozó ekörben kifejtett álláspontját.

VII/2.

Alaptörvény 28. cikk

A bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. A jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambuláját, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

Az Alaptörvény 7. módosítása kapcsán az Általános indoklása szerint (T/332. számú javaslat indoklása)

„Az Alaptörvény 28. cikke a bíróságok és közvetetten más közhatalmi szervek jogértelmezésére irányuló szabály, amely a jogszabályok értelmezésével kapcsolatosan ad eligazítást, iránymutatást.

A Javaslat – a rendelkezéshez kapcsoló alkotmánybírói gyakorlatot (lásd erre vonatkozóan például a 3325/2012. (XI.12) AB végzést, 3231/2014. (IX.22) AB végzést), valamint a Kúriának a rendelkezéssel kapcsolatos értelmezését (lásd például a Kúria Mfv. 10.272/2015/4. számú döntését) nem érintve – megállapítja, hogy a teleologikus jogértelmezés keretében a bíróságoknak elsősorban a jogalkotó által meghatározott célt kell figyelembe venni”

Sulyok Tamás az Alkotmánybíróság Elnöke a Győri Ítéltábla 15 éves évfordulójának alkalmából rendezett konferencián tartott beszédében az Alaptörvény 28. cikkében szabályozott új jogértelmezési alapparadigma kapcsán a következőket mondta:

Eszerint a bíróságok a szakági jogszabályokat kötelesek az Alaptörvénnyel összhangban értelmezni. A bírónak tehát elemi érdeke, hogy feltárva az ügy alapjogi érintettségét, megtalálja az általa alkalmazott szakági jogszabályok alkotmány-konform értelmezési tartományát.

Szigeti Krisztina: A bírói jogértelmezés és a hetedik Alaptörvény-módosítás *ESz, 20184. 9-17 o.)* cikke szerint „Az Alaptörvény Hetedik Módosítása – általánosan használt kifejezéssel élve – az objektív mellett a szubjektív teleológiai értelmezési módot is alkotmányos rangra emelte. A bíróságnak a jogszabály-értelmezés során nemcsak a törvény, hanem a jogalkotó célját is vizsgálnia szükséges, amennyiben felmerül az alkotmány-konformitás követelménye. A módosítás indokolása pedig azt hangsúlyozza, hogy a két módszer közül az utóbbit kell előnyben részesíteni.”

Indítványozó álláspontja szerint a a bírói döntés nem alkotmány-konform. Amennyiben a Kúria a szakági jogszabályokat, azaz a Hdt. fent hivatkozott rendelkezéseit az Alaptörvénnyel összhangban értelmezi az Alaptörvény 28. cikke alapján, úgy nem következett volna be az Alaptörvény XV. cikk (1), (2), (3) bekezdéseinek és a XXVIII. cikk (1) bekezdésének indítványozót ért sérelme. A törvény előtti egyenlőség alkotmányos követelménye indítványozó megítélése szerint nem valósult meg az ítékezés során. Emberi

méltósága is csorbult azáltal, hogy nőként is hátrányos különbségtételhez vezetett az ítélet, hasonlóképpen két leánytestvérével. Indítványozó természetesen nem azt állítja ezzel, hogy a határozatokban, az ítéletekben női mivoltjukra történt utalás és emiatt nem részesültek kedvező elbírálásban, de a tényeken ez nem változtat, egyetlen lánytestvér sem részesült az alanyi jogon járó juttatásban.

Sulyok Tamás az Alkotmánybíróság Elnöke az Erkölc és a Jog témakörben 2019. október 2-án tartott konferencián elhangzott beszéde szerint

„Régi bölcsesség, hogy a jog van az emberért, és nem fordítva...A XX. század tanulságai különösen nyomatékosan tették azt, hogy csakis az embereknek, az emberekre tekintettel alkotott jog elfogadható, az alapjogok pedig erkölcsi minimumot, a társadalom erkölcsi közmegegyezését tartalmazzák. Az alapjogok a sérthetetlen emberi méltóságra vezethetők vissza” (Jogászvilág.hu)

Az Alkotmánybíróság 23/2018. (XII.28.) AB határozatában *alapvető alkotmányjogi kérdésnek tekintette, hogy a tisztességes eljáráshoz fűződő alapjog érvényesül-e akkor, ha a bíróság az Alaptörvény 28. cikkének alkalmazását mellőzi.* (Ind. 19)

XXVIII. cikk (1)

Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, észszerű határidőn belül bírálja el.

Az Alkotmánybíróság 23/2018. (XII.28.) AB határozata szerint

(26) *„Az Alaptörvény 28. cikke és a XXVIII. cikk (1) bekezdése természetes fogalmi egységet alkotnak. A jogértelmezés Alaptörvényben rögzített elveinek betartása minden kétséget kizáróan részét képezi a tisztességes bírósági eljárásban megvalósuló jogértelmezéssel szemben állított minimális alkotmányos követelményeknek.”*

(24) *„A bírói döntések alkotmányossági felülvizsgálatát lehetővé tevő alkotmányjogi panasz (Abtv.27. §) az egyéni jogvédelem mellett, és azt erősítőleg az Alaptörvény 28. cikkének érvényesülését szolgáló jogintézmény is {13/2015.II.2} AB határozat. Indoklás (18) Ilyen panasz alapján az Alkotmánybíróság a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmának érvényre juttatása mellett azt is, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság a jogszabály célját az alkotmányosan szükséges mértékben figyelembe vette-e”*

A Kúria, úgymint a Debreceni Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (Debreceni Törvényszék) a jogszabály céljának megállapítása során figyelmen kívül hagyta a **Hdt. premabulumát, a törvényjavaslat indoklását,** nem vizsgálta **az Alaptörvénnyel való összhangját,** ezáltal a hivatkozott konkrét alkotmányjogi norma sérelme valósult meg az ítélezés során. Az Alaptörvény-ellenes jogszabályértelmezés az ítéletet érdemben befolyásolta, az alapjogsértés az ügy érdemére egyértelműen kihatott.

A Hdt. célja, preambuluma és az indoklás figyelmen kívül hagyása

A Hdt. preambuluma szerint

*„ Az Országgyűlés –eleget téve a honvédelemről szóló 1993. évi CX. törvény rendelkezésének – tisztelettel emlékezve meg a hadi események során tanúsított példás helytállás következtében hősi halált halt, vagy megrokkant katonákról, polgári lakosokról és **ezek hozzátartozóiról**, elismerve, hogy **hadi eredetű veszteségek** a jelenben és a jövőben is bekövetkezhetnek – figyelemmel a nemzetgazdaság korlátozott teherbíró képességére is – gondoskodása jeléül a következő törvényt alkotja”*

A jogalkotói akarat a jogszabály preambulumban és indoklásában ölt testet. A jogalkotó célja tehát az volt, hogy a sajnálatos **hadi eredetű veszteségek** miatt a hozzátartozókról is kíván gondoskodni a Hdt.-ben biztosított támogatási formákkal, hiszen a **vesztesség** a hadigyámoltakat is sújtotta és jelenleg is sújtja, azonban a bizonyítás nehézségei miatt, - tekintettel a II. világháború óta eltelt több mint fél évszázadra számos un. „könnyítést” tartalmaz a bizonyítás tekintetében a méltányosabb elbírálás érdekében, melyek okán a jogalkotó módosította a Hdt. rendelkezését.

„A jogalkotói cél figyelembevétele fontos követelmény a jogalkalmazás során” {3031/2019. (II.13) AB határozat (68)}

Varga Zs. András: *Törvényjavaslatok indoklása (Pázmány Péter Katolikus Egyetem)*

1.1.b) *„ Az értelmezés során nemcsak a jogszabályok céljára, hanem azoknak Alaptörvénnyel való összhangjára is figyelemmel kell lenni.*

1.2. *„...az új rendelkezés valóban hoz változást, mert immár megkerülhetetlenné teszi az originalista (szubjektív teleologikus, a jogalkotó szándékára figyelemmel levő) értelmezést.*

2.5 *„ Az Alkotmánybíróság köteles a bíróságok tekintetében érvényesíteni az Alaptörvényt.”*

Törvényjavaslat indoklásának figyelmen kívül hagyása

Az egyes törvények honvédelmi kérdésekkel összefüggő módosításáról szóló 2016. évi CLXXXIV. törvény **indokolásában foglaltak** szerint (Részletes indoklás az 5 §-hoz) *„ A gyakorlati jogalkalmazási tapasztalatok alapján számos esetben fordul elő, hogy a kérelmező csak azért nem részesülhet hadigondozásban, mert – bár szülője (vagy volt hadigondozott családtag esetén unokája, gyermeke, testvére vagy féltestvére) valóban a szolgálat következtében halt meg vagy vált hadirokkanttá – **valamilyen (pl. politikai) oknál fogva elmaradt a hadigondozásba vétele, vagy nem tudja okirattal igazolni, hogy korábban fennállt a hadigondozási ellátás iránti igénye. A módosítás ezt a méltánytalan helyzetet kívánja orvosolni.**”*

A Honvédelmi Minisztérium Hadtörténelmi Levéltár és Irattár Központi Irattárának nyilvántartása nem teljes, mivel a világháború végső szakaszának kaotikus helyzete nem tette lehetővé az iratok biztonságos megőrzését, illetve a háború után a már irattárba került anyagok védelmére sem fektettek gyakran megfelelő hangsúlyt.

Indítványozó többször hivatkozott arra, hogy az orvosi iratok beszerzése érdekében minden tőle telhetőt megtett, azonban az orvosi dokumentumok ötven éves megőrzési kötelezettségét jóval a háborút követően született jogszabály tartalmazta, ezért az egészségügyi intézmények nem tudtak orvosi dokumentációval

szolgálni, a politikai környezet sajátosságai nem tették lehetővé orvosi dokumentumok beszerzését sem a múltban sem a jelenben.

Mindezt a jogalkotó felismerte, ezért is módosította többek között a fentebb hivatkozott törvényi rendelkezést, hiszen a II. világháborút követően 1948. után politikai döntés nyomán a hadigondozásról történő gondoskodás minden formáját eltörölték, így korabeli bizonyítékok emiatt sem lelhetők fel. A második világháború folyamán, majd azt követően 1948-ig kormányrendeletek, miniszteri rendeletek és utasítások szabályozták a hadigondozotti ellátást. 1948-ban megszűnt a hadigondozottakról való gondoskodás, társadalmi szervezetük működését betiltották, székházukat államosították. Ilyen körülmények között hogyan várható el egy hadirokkanttól vagy családjától, hogy kutakodjon kórházi jelentések után, vagy szakértői szerv előtt vizsgálta meg állapotát, amikor értelmetlen lett volna a hadigondozásba vétel a hadigondozotti pénzellátások eltörlése miatt.

A Hdt. módosítása kapcsán a 2015. évi CIV. törvény 6. §-ához fűzött **indoklás szerint** „ A 15/A §-ban szereplő „ aki ezirányú kérelmét politikai okból elő sem terjesztette” megfogalmazás azon határon túli magyarokra is értendő, akik a II. világháborút követően más állam területén élnek, így a magyar hatóságok **nem vették, nem is vehették 1949. január 1-jét megelőzően hadigondozásba**” A módosító törvényhez fűzött általános indoklás szerint az új szabályozás célja még méltányosabb rendszer kialakítása azáltal, hogy a törvény értelmezésében vett minden, **1949. január 1-je előtti veszteség alapozza meg a volt hadiárvák, volt hadigondozott családtagok és volt hadigyámoltak hadigondozását.**

A fentiek értelmében tehát a jogalkotó a határon túl élő magyaroktól sem várt a jogosultság megállapításához érhető módon sem orvosi dokumentációt, sem hadigondozásba vételről, sem a hadirokkantság tényéről szóló okiratot, esetükben is a Hdt. 26 § (4) bekezdése az irányadó a bizonyítékok elfogadása körében, ezért indítványozó álláspontja szerint azon jogalkalmazók jártak el jogszerűen – a törvény fenti indoklására is figyelemmel – akik a négy testvér tekintetében a jogosultságukat megállapították, miután köztudott, hogy orvosi dokumentumok beszerzése többmint 70 év távlatából rendszerszintű nehézségekbe ütközik

Indítványozó alkotmányjogi panasz kapcsán nem kívánja az alanyi kört a határon túl élő magyarokra is kiterjeszteni, a kifogásolt személyi kör pusztán a testvérek vonatkozásában értékelendő, a határon túli magyarokra történő hivatkozás a törvényjavaslat indoklásának figyelmen kívül hagyása okán történt.

A Hdt.-ben, illetőleg a törvényjavaslatban is hivatkozott *veszteség* kapcsán tudományos cikkek jelentek meg arról, hogy milyen következményei vannak a háborúban elszenvedett traumának, a katonákat érintő háborús stressz miatt kialakuló stresszbetegség egy életen át elkíséri őket. Nagy Ákos munka- és szervezetszakpszichológus és L Margittai Andrea klinikai szakpszichológus közös tanulmányukban (Az átélt traumák utáni pszichés zavarok, tünetek) az alábbi következtetésre jutnak: „ A háborúban részt vett veteránok közül sokan – az átélt borzalmak hatásai miatt – hosszú időn keresztül küzdenek pszichés zavarokkal. Az események bejósolhatatlansága, befolyásolhatatlansága, hirtelensége, a változó időjárási viszonyok, a halál fenyegetettsége miatt felgyülemlett szenvedés – egyszerre és összeadódva – nyomásként nehezedett a katonák lelkére. Mindezen élmények a háborút követő időkben be-bevillanó emlékként tértek vissza a veteránok mindennapjaiban”

Az édesapa és a család által elszenvedett *veszteség* értelmezése kapcsán is eltérő a jogosultság egyik faktora tekintetében a jogértelmezés a testvérek vonatkozásában indítványozó hátrányára, a fent hivatkozott 2015. évi CIV. törvény 6. §-ához fűzött **általános indoklás** az ítékezés során nem került figyelembevételre.

A Kúria ítéletében hivatkozott ugyan a Hdt preambuluma a nemzetgazdaság korlátozott teherbíró képességére is, ez azonban elsősorban jogalkotási, pénzügypolitikai és nem jogalkalmazási kérdés.

Elképzelhető, hogy többen visszaéltek a kérelmek benyújtása során, és talán indokolt is lett volna a gyakorlaton változtatni, ha azt megelőzi a Hdt. módosítása, (akár finansziális okból is), de szigorítás a keresetlevélben és a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott szakaszok tekintetében mai napig nem történt. Az indítványozó egy esetleges jogszabályváltozás folytán történő szigorítást (jogosulti kör szűkítését), mint jogkövető állampolgár tudomásul veszi, (vette volna), azt elfogadja és megérti, hogy pl. a kérelmek nagy száma előre nem várt jelentős kiadást jelent, mely az ország anyagi teherbíró képességét meghaladja, azonban indítványozó kérelmének benyújtása és elbírálása idején nem volt ilyen jogszabálymódosítás.

„...az Alaptörvény 28. cikke alapján többféle lehetséges értelmezés mellett az Alaptörvény alapján azt kell feltételezni, hogy a jogszabály erkölcsös és gazdaságos célt szolgál, a józan észnek és a közjónak megfelel. A 9/2016. (IV.6) AB határozathoz hasonlóan az adott esetben ez azt jelenti, hogy azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell a jogosultságok és a kedvezmények elosztásának szempontjait meghatározni az érintett személyeket illetően, továbbá az értelmezés nem vezethet önkényes eredményre {3031/2019. (II.13.) AB határozat Indoklás (37)}

„Az alkotmányjogi panasz és a bírói kezdeményezés sikere bizony azt jelenti, hogy az alkotmányos rendben valamilyen hiba mutatkozott, amit ki kellett onnan gyomlálni. Az ilyen esetekben – az indítványhoz kötöttség főszabályi érvényesülése okán – a magánszemélyek és a rendes bíróságok az Alkotmánybírósággal karöltve küzdenek az Alaptörvény és az alapjogok tényleges érvényesüléséért „ mondta **Sulyok Tamás az Alkotmánybíróság Elnöke** (Kulcs a sikerhez - az eredményes alkotmányjogi panasz és bírói kezdeményezés ismérvei)

Budapest, 2020.08.12.

Tisztelettel

Fekete Lászlóné indítványozó

képviseli:

Dancsné dr. Simon Mária
ügyvéd